

Οι ευχές του αφορκισμού στο Βάπτισμα

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Στο σημερινό απόσπασμα της μελέτης του ιεροδιακόνου Καισάριου (Δημήτριου) Χρόνη για την Ποιμαντική και τελετουργική προσέγγιση του μυστηρίου του Βαπτίσματος (προηγούμενη δημοσίευση: www.pemptousia.gr/?p=87311) πληροφορούμαστε τα σχετικά με τις ευχές της Κατήχησης στο Βάπτισμα.

Πηγή: www.orthodox.or.th

Ομοίως στην ευχή υπάρχουν αναφορές στην κατήχηση, που άρχιζε από την ημέρα της αναγνώσεως της ευχής αυτής, για τους ενήλικες εννοείται κατηχουμένους. Πρόκειται για ένα αληθινό «κατηχητικό σχολείο», στο οποίο φοιτούσαν συστηματικά οι κατηχούμενοι για να διδαχθούν τα «πιστευτέα και τα πρακτέα», τα δόγματα της πίστεως της Εκκλησίας και τις ηθικές υποχρεώσεις των χριστιανών. Σ' αυτό αναφέρεται η φράση: **«Ἀπόστησον ἀπ' αὐτοῦ (αὐτήν) τὴν παλαιὰν ἐκείνην πλάνην, καὶ ἔμπλησον αὐτὸν (αὐτήν) τῆς εἰς σὲ πίστεως καὶ ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, ἵνα γινῶ ὅτι σὺ εἶ Θεὸς μόνος, Θεὸς ἀληθινός, καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τὸ Ἅγιόν σου Πνεῦμα. Δὸς αὐτῷ (αὐτῇ) ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου πορευθῆναι, καὶ τὰ ἀρεστά σοι φυλάξαι· ὅτι ἐὰν ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς».** Παράλληλα μετείχε και στις συνάξεις της Εκκλησίας, όχι πια μόνο μέχρι τα αναγνώσματα και το κήρυγμα, όπως οι «ἀκροώμενοι», αλλά και κατά την εκτενή και την ειδική ευχή που λέγανε για αυτούς, την ευχή «ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων». Τέτοιες ευχές υπάρχουν στις τρεις λειτουργίες μας, που εισάγονται με ανάλογα διακονικά[124]. **(«Εὕξασθε οἱ Κατηχούμενοι τῷ Κυρίῳ, Οἱ πιστοί, ὑπὲρ τῶν Κατηχουμένων δεηθῶμεν, ἵνα ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ,...κ.λπ.[125]).** Μετά την ευχή και την χειροθεσία-ευλογία «ἀπελύοντο οι κατηχούμενοι **(«Ὅσοι Κατηχούμενοι, προέλθετε· οἱ Κατηχούμενοι, προέλθετε· ὅσοι Κατηχούμενοι, προέλθετε. Μή τις τ**

ῶν Κατηχουμένων. Ὅσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶ με[126]ν»). Η συστηματική αυτή κατήχηση γινόταν κυρίως κατά την περίοδο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και διαρκούσε μέχρι την Μεγάλη Πέμπτη.

Καθ' ὅλο το χρονικό διάστημα της κατηχήσεως επανειλημμένα διαβάζονταν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς τοὺς κατηχουμένους «ἐξορκισμοὶ ἢ ἀφορκισμοί». Ἀπὸ αὐτοὺς στὴ σημερινή ἀκολουθία τοῦ ἁγίου βαπτίσματος περισώθηκαν τρεῖς ἢ κατ' ἀκρίβειαν δύο, ποὺ διαβάζονται στὸ νήπιο ἀμέσως μετὰ τὴν εὐχή **«εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον»** καὶ μόνο μιὰ φορὰ ὁ καθένας. Στὴν παλαιὰ πράξη διαβάζονταν πολλές φορές σὲ διάφορες ἡμέρες. Με τὸν νηπιοβαπτισμό ἡ πράξη αὐτὴ ἀτόνισε καὶ διαβάζονται πρὶν τοῦ βαπτίσματος, ὅπως καὶ σήμερα ἀλλὰ «πολλάκις», «δεκάκις» ἢ «ἐπτάκις». Ἀργότερα δε γιὰ τὸ ἱερό τοῦ ἀριθμοῦ «τρὶς[127]».

Ἡ ἀνάγνωση τῶν ἀφορκισμῶν δὲν εἶναι ἀπλὸ καὶ ἀνώδυνο ἔργο. Ὅπως ὁ κατηχούμενος ἔτσι καὶ ὁ ἱερέας ποὺ ἐξορκίζει ἐρχεται σὲ πάλῃ σῶμα πρὸς σῶμα μετὰ τὰ σατανικὰ δυνάμεις ποὺ ἐμφωλεύουν σὲ κάθε ἀβάπτιστο ἄνθρωπο, ἔστω καὶ ἀν αὐτός εἶναι νήπιο. Οἱ δύο πρῶτες εὐχὲς, οἱ καθ' αὐτὸ ἐξορκιστικὲς, εἶναι κείμενα φοβερὰ ποὺ ἀπευθύνονται ἀμέσως πρὸς τὸν σατανά καὶ στὰς πονηρὰς τοῦ δυνάμεις. Στὴν κυριολεξία δὲν εἶναι εὐχὲς, ἀλλὰ λόγοι τρομεροὶ, ἐπιτιμήσεις τοῦ Διαβόλου, ποὺ καλεῖται στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸν πρὸς τὸ ἅγιο φῶτισμα «εὐτρεπιζόμενο»[128].

Αφορκισμός Α' : «**Ἐπιτιμᾶ σοι Κύριος, Διάβολε, ὁ παραγενόμενος εἰς τὸν κόσμον καὶ κατασκηνώσας ἐν ἀνθρώποις, ἵνα τὴν σὴν καθέλη τυραννίδα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐξέλῃται· ὃς ἐπὶ ξύλου τάς ἀντικειμένους δυνάμεις ἐθριάμβευσεν, ἡλίου σκοτισθέντος καὶ γῆς σαλευομένης, καὶ μνημάτων ἀνοιγομένων, καὶ σωμάτων Ἀγίων ἀνισταμένων· ὃς ἔλυσε θανάτῳ τὸν θάνατον, καὶ κατήργησε τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, σὲ τὸν Διάβολον. Ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ δείξαντος τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τάξαντος τὰ Χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φρουρεῖν αὐτό. Ἐπιτιμήθη τι καὶ ἀναχώρησον· κατ' ἐκείνου γάρ σε ὀρκίζω τοῦ περιπατήσαντος, ὡς ἐπὶ ξηρᾶς, ἐπὶ νῶ τα θαλάσσης, καὶ ἐπιτιμήσαντος τῇ λαίλαπι τῶν ἀνέμων· οὗτο βλέμμα ξηραίνει ἀβύσσους καὶ ἡ ἀπειλήτῃκει ὄρη. Αὐτὸς γὰρ καὶ νῦν ἐπιτάσσει σοι δι' ἡμῶν· Φοβήθητι, ἔξελθε, καὶ ὑπαναχώρησον ἀπὸ τοῦ πλάσματος τούτου, καὶ μὴ ὑποστρέψῃς, μηδὲ ὑποκρυβῇς ἐν αὐτῷ, μηδὲ συναντήσῃς αὐτῷ ἢ ἐνεργήσῃς, μὴ ἐν νυκτί, μὴ ἐν ἡμέρᾳ ἢ ὥρᾳ ἢ ἐν μεσημβρίᾳ· ἀλλ' ἄπελθε εἰς τὸν ἴδιον τάρταρον, ἕως τῆς ἡτοιμασμένης μεγάλης ἡμέρας τῆς κρίσεως. Φοβήθητι τὸν Θεὸν τὸν καθήμενον ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, καὶ ἐπιβλέποντα ἀβύσσους· ὃν τρέμουσιν Ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Θρόνοι, Κυριότητες, Ἀρχαί, Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, τὰ πολυόμματα Χερουβίμ, καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα Σεραφίμ· ὃν τρέμει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἡ θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Ἐξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τοῦ σφραγισθέντος νεολέκτου στρατιώτου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· κατ' ἐκείνου γάρ σε ὀρκίζω, τοῦ περιπατοῦντος ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, τοῦ ποιοῦντος τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον. Ἐξελθε καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τοῦ πλάσματος τούτου σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου. Ὅτι δεδόξασται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[129]».**

Ακολουθῶς μετὰ το πέρας τοῦ α' ἀφορκισμοῦ διαβάζεται καὶ ὁ β' ἀφορκισμὸς : « Ὁ Θεός, ὁ ἅγιος, ὁ φοβερός καὶ ἔνδοξος, ὁ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ ἀκατάληπτος καὶ ἀνεξιχνίαστος ὑπάρχων αὐτὸς ὁ προορίσας σοι, Διάβολε, τῆς αἰωνίου κολάσεως τὴν τιμωρίαν, δι' ἡμῶν τῶν ἀχρείων αὐτοῦ δούλων κελεύει σοι, καὶ πάσῃ τῇ συνεργῶ σου δυνάμει, ἀποστῆναι ἀπὸ τοῦ νεωστὶ σφραγισθέντος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ὁρκίζω σε οὖν, παμπόνηρον καὶ ἀκάθαρτον καὶ μιαρὸν καὶ ἐβδελυγμένον καὶ ἀλλότριον πνεῦμα, κατὰ τῆς δυνάμεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ πᾶσαν ἐξουσίαν ἔχοντος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, τοῦ εἰπόντος τῷ κωφῷ καὶ ἀλάλῳ δαίμονι· Ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Ἀναχώρησον, γνῶρισον τὴν σὴν ματαίαν δύναμιν, τὴν μηδὲ χοίρων ἐξουσίαν ἔχουσιν. Ὑπομνήσθητι τοῦ ἐπιτάξαντός σοι, κατὰ τὴν σὴν αἵτησιν, εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων εἰσελθεῖν. Φοβήθητι τὸν Θεόν, οὗτῳ προστάγματι ἡ γῆ καθ' ὑδάτων ἐστήρικται· τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανόν, καὶ στήσαντα τὰ ὄρη σταθμῷ, καὶ τὰς νάπας ζυγῷ, καὶ θέντα ἄμμον θαλάσσης ὄριον, καὶ ἐν ὕδατι σφοδρῷ τρίβον ἀσφαλῆ· τὸν ἀπτόμενον τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται· τὸν ἀναβαλλόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον· τὸν ἐκτείνοντα τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν· τὸν στεγάζοντα ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ· τὸν θεμελιοῦντα τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς· οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· τὸν προσκαλούμενον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέοντα αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Ἔξελθε, καὶ ἀναχώρησον ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένου (εὐτρεπιζομένης). Ὁρκίζω σε κατὰ τοῦ σωτηριώδους πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ τιμίου αὐτοῦ Σώματος καὶ Αἵματος, καὶ κατὰ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ τῆς φοβεᾶς. Ἦξει γάρ, καὶ οὐ χρονιεῖ, κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ σὲ καὶ τὴν συνεργόν σου δύναμιν, κολάσει εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός, παραδοὺς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Ὅτι τὸ κράτος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων[130]».

[Συνεχίζεται]

[124] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ []ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «ἅγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σελ. 197-198.

[125] Βλ. Ιεροδιακονικόν, «Θεία Λειτουργία Αγίου Ιωάννου του Χρυστοστόμου»,

εκδ. Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας, Άγιο Όρος, 2006 σελ. 56-57.

[126] Βλ. οπ. παρ. σ. 57.

[127] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ», τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σελ. 199-200

[128] Βλ. οπ. παρ. σ.200.

[129] Βλ. Μικρόν Ευχολόγιον ή Αγιασματάριον, «Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σελ 55-57.

[130] Βλ. Μικρόν Ευχολόγιον ή Αγιασματάριον, «Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, σελ 57-58.